

TAMEIO ΕΓΓΥΗΣΗΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

Ένταξη στο σύστημα αποζημίωσης του ΤΕΚ των επενδυτικών υπηρεσιών που παρέχουν τα πιστωτικά ιδρύματα

Μετά την ψήφιση του νόμου 3606/2007 απαιτείται και αναμένεται σύντομα η επικαιροποίηση, ενοποίηση και η κωδικοποίηση των διατάξεων με τις οποίες είχαν ενσωματωθεί στο ελληνικό δίκαιο οι κοινοτικές Οδηγίες 94/19/ΕΚ περί Συστημάτων Εγγύησης Καταθέσεων και 97/9/ΕΚ περί Συστημάτων Αποζημίωσης των Επενδυτών, αντίστοιχα, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα πλήρες πλαίσιο καλύψεως επενδυτών και καταθετών από τους κινδύνους της αδυναμίας πιστωτικών ιδρυμάτων να επιστρέψουν καταθετικά ή επενδυτικά κεφάλαια και τίτλους.

Ειδικότερα, το άρθρο 19 του ν 3606/2007 (ο οποίος ενσωμάτωσε στην ελληνική έννομη τάξη την Οδηγία 2004/39/ΕΚ) ορίζει ότι προϋπόθεση για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών από ΑΕΠΕΥ είναι η συμμετοχή της σε εγκεκριμένο σύστημα αποζημίωσης των επενδυτών. Επίσης, ότι οι ΑΕΠΕΥ γνωστοποιούν υποχρεωτικά προς τους πελάτες τους, πριν από την έναρξη παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, το σύστημα αποζημίωσης επενδυτών στο οποίο συμμετέχουν.

Η αποζημιωτική κάλυψη των επενδυτικών υπηρεσιών που προσφέρουν τα πιστωτικά ιδρύματα στους πελάτες τους είναι σκόπιμο να ενταχθεί πλέον οριστικά στον φορέα του συστήματος εγγύησης και των καταθέσεων, το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων, που είχε ιδρυθεί με τον ν 2324/1995 ο οποίος είχε ήδη βελτιωθεί και κωδικοποιηθεί με τον ν 2832/2000 σε συμμόρφωση με την Οδηγία 94/19/ΕΚ.

Με την ενοποίηση αυτή θα δημιουργηθεί ένας ισχυρός και αξιόπιστος φορέας ο οποίος θα καλύπτει, για περιπτώσεις οριστικής αφερεγγυότητας, ενιαία όλα τα πιστωτικά ιδρύματα τόσο για τις καταθετικές όσο και τις επενδυτικές τους υπηρεσίες, ώστε να μην υπάρχει αμφιβολία για το υπόχρεο σύστημα προς αποζημίωση, ακόμη και στην περίπτωση που είναι δυσδιάκριτος ο διαχωρισμός μίας υπηρεσίας ως καταθέσεως ή επενδύσεως, σε μία αγορά που κατακλύζεται από σύγχρονα και σύνθετα καταθετικά και επενδυτικά προϊόντα τα οποία κυρίως παρέχουν τα πιστωτικά ιδρύματα.

Η ένταξη σε ενιαίο φορέα της καλύψεως καταθέσεων και επενδυτικών υπηρεσιών πιστωτικών ιδρυμάτων αποτελεί και διεθνώς δόκιμη νομοθετική επιλογή. Τούτο συμβαίνει λχ σε πολλές δικαιοδοσίες εντός της ΕΕ, όπως την Αυστρία, το Λουξεμβούργο, την Ολλανδία, την Σουηδία. Το ύψος της καλύψεως των επενδυτικών υπηρεσιών πιστωτικών ιδρυμάτων πρέπει να είναι επίσης εναρμονισμένο με το ευρωπαϊκό όριο, ήτοι το ποσό των 30.000 Ευρώ.

Ως προς την μέθοδο της χρηματοδότησης του συστήματος αποζημίωσης, υπάρχει δυνατότητα επιλογής μεταξύ της *ex ante* ή *ex post* μεθόδου. Οι διεθνείς και κυρίως Ευρωπαϊκές κατευθύνσεις προς τις οποίες κινείται η

κάλυψη πιστωτικών ιδρυμάτων για τις επενδυτικές υπηρεσίες που παρέχουν, υποδεικνύουν τον εκ των υστέρων, δηλ. μετά την επέλευση κινδύνου (ex post) προσδιορισμό του μέτρου της υποχρεωτικής συμμετοχής των μελών στο σύστημα αποζημίωσης και καταβολή εισφορών για την αντιμετώπιση συγκεκριμένης περίπτωσης. Η επιλογή αυτή καθιστά κατά ορθή άποψη τον επιμερισμό επίκαιρο και κατά τούτο δίκαιο, άν μάλιστα ληφθεί υπ' όψη ότι ο κίνδυνος τον οποίο καλύπτει το σύστημα αποζημίωσης επενδυτικών υπηρεσιών εστιάζεται σε συγκεκριμένες εξαιρετικές συμπεριφορές που οδηγούν σε αφερεγγυότητα και κυρίως την απάτη ή υπεξαίρεση. Τούτο διότι το σύστημα απουλοποίησης των επενδυτικών τίτλων γενικά και η καταχώρισή τους σε κεντρικό σύστημα (λ.χ. αποθετήριο) στο όνομα του πελάτη, σχεδόν ελαχιστοποιεί τις περιπτώσεις απώλειας επενδυτικών τίτλων λόγω περιελεύσεως πιστωτικού ιδρύματος σε κατάσταση αφερεγγυότητας, παρά μόνον εάν η απώλεια αυτή είναι αποτέλεσμα συγκεκριμένης παράνομης συμπεριφοράς δια της οποίας αφαιρέθηκαν οι επενδυτικοί τίτλοι ή κεφάλαια χωρίς την θέληση του πελάτη.

Η ex post κάλυψη για τις επενδυτικές υπηρεσίες ακολουθείται από χώρες όπως η Αυστρία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο, η Ολλανδία, η Πορτογαλία, η Σουηδία, μερικές από τις οποίες έχουν επιλέξει ex ante κάλυψη για την αποζημίωση καταθετών, όπως το ελληνικό σύστημα. Δεν πρέπει να παροραθεί βεβαίως ότι ακόμη και τα συστήματα που προβλέπουν ex ante κάλυψη, όπως επί καταθέσεων το ελληνικό σύστημα, υιοθετούν ex post το μεικτό σύστημα, δηλ. προβλέπουν εκ των υστέρων εισφορές ή δάνεια από τα πιστωτικά ιδρύματα σε περίπτωση που οι συσσωρευμένες εισφορές δεν εξαρκούν για την καταβολή των αποζημιώσεων.

Σε περίπτωση που θα επιλεγεί η ex ante κάλυψη, θα πρέπει να θεσπισθεί ένα «δίδυμο» σύστημα εντός του ενιαίου φορέα που θα δημιουργήσει ένα ιδιαίτερο αποθεματικό κεφάλαιο για την κάλυψη μόνο επενδυτικών υπηρεσιών, ενώ το αποθεματικό κεφάλαιο που έχει σωρευθεί για την εγγύηση των καταθέσεων θα διατηρήσει την αυτοτέλειά του. Ο συνδυασμός των παραλλήλων συστημάτων χρηματοδότησης για τις καταθέσεις και εγγυήσεις, δεδομένου του ενιαίου του φορέα, επιτυγχάνει μία ισορροπία αφ' ενός μεταξύ της ανάγκης για επάρκεια και ασφάλεια κάλυψης για όλο το φάσμα των υπηρεσιών και αφ' ετέρου ενός μέτρου στην τακτική εισφοροδότηση των πιστωτικών ιδρυμάτων για τον σχηματισμό αποθεματικού κεφαλαίου αποζημιώσεων.

Σημειωτέον τέλος ότι ως προς την Οδηγία 97/9/EK για τα συστήματα αποζημίωσης επενδυτών πελατών επιχειρήσεων που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες, το ελληνικό δίκαιο εναρμονίσθηκε κατ' αρχήν με τον ν. 2533/1997 με την ίδρυση του Συνεγγυητικού Κεφαλαίου. Η εναρμόνιση αυτή όμως έχει κριθεί ως ελλιπής και ανεπαρκής να καλύψει τις επιταγές της ως άνω Οδηγίας, πράγμα που οδήγησε και σε νομολογιακά εσφαλμένες λύσεις σε περιπτώσεις που η ενεργοποίηση της ασφαλιστικής κάλυψης ήταν επιβεβλημένη, όπως πχ σε περιπτώσεις απάτης. Η ένταξη των πιστωτικών ιδρυμάτων και για τις επενδυτικές υπηρεσίες που παρέχουν σε σχετικό σύστημα αποζημίωσης απαιτεί λοιπόν τον εκσυγχρονισμό των σχετικών ρυθμίσεων με τρόπο που θα παρέχεται η ασφάλεια ως προς τους καλυπτόμενους κινδύνους και ως προς τον φορέα κάλυψης, το σημερινό Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων, ώστε

συνακόλουθα να εξασφαλίζεται η εμπιστοσύνη στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και την κεφαλαιαγορά.